

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ІНТЕРНАТУРІ З ПЕДІАТРІЇ НА БАЗАХ СТАЖУВАННЯ

Запорізький державний медичний університет

(м. Запоріжжя)

Вступ. Основним завданням інтернатури є підвищення рівня підготовки випускників вищих медичних закладів освіти III-IV рівня акредитації та медичних факультетів університетів. Саме інтернатура повинна забезпечити готовність фахівця до самостійної діяльності. Проведення навчання в очно-заочній формі накладає відповідальність щодо підготовки якісного фахівця не тільки на викладачів вищого медичного навчального закладу, але й на керівників лікарів-інтернів в базових установах системи охорони здоров'я. Їх роль надзвичайно велика, бо вони вводять молодого лікаря у реалії життя та спеціальності, навчають використовувати набуті у вищому навчальному закладі теоретичні знання та практичні навички у ліжка хворого, на прийомі в амбулаторії, в палатах стаціонару, маніпуляційних кабінетах. Тому питання чіткої і якісної організації заочного періоду підготовки лікаря-інтерна надзвичайно важливе.

Основними документами, що регламентують навчання в інтернатурі є Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації (Наказ МОЗ України №291 від 19. 09. 96 р.) [3] та Типовий навчальний план і програма спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації зі спеціальності «Педіатрія» (Київ, 2011) [4]. Інтернатура за фахом «Педіатрія» проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я.

Мета роботи. Обговорити питання організації аудиторної роботи базових керівників з лікарями-інтернами.

Об'єкт і методи дослідження. Проаналізовано методичну літературу з питань організації аудиторної роботи у вищій школі. Обговорені ті її форми, які адаптовані для занять із лікарями-інтернами і використовуються викладачами кафедри дитячих хвороб ФПО ЗДМУ та базовими керівниками інтернатури.

Результати досліджень та їх обговорення. На базі стажування керівники лікарів-інтернів є безпосередніми викладачами та наставниками молодих лікарів. Вони забезпечують умови для виконання плану інтернатури, проводять безпосередне

навчання інтернів, контролюють набуті молодими лікарями знання та вміння. Навчання інтернів проводиться в аудиторній та позааудиторній формах, передбачених робочим навчальним планом. Важливу та значну роль у виконанні програми інтернатури в заочній її частині слід приділяти аудиторній роботі, яку пропонується проводити у вигляді семінарів, клінічних розборів та обходів. За період навчання на базі стажування безпосередні керівники інтернів повинні провести 11 семінарських занять (по 1 на місяць) та 11 практичних занять у вигляді клінічних розборів хворих, аналізу медичної документації, тощо.

Семінар є однією з найбільш складних і одночасно плідних форм інноваційного навчання і виховання у вищій школі [2]. Вищою формою семінарського заняття є дискусія. Для забезпечення семінарського заняття повинні застосовуватися всі наявні сучасні засоби навчання: фрагменти навчальних кінофільмів, комп'ютерні презентації, Інтернет. На семінарах в умовах активного спілкування вирішуються завдання формування необхідних лікарю знань та вмінь; формується світогляд майбутнього лікаря; прищеплюються навички аналізу конкретної лікарської ситуації з точки зору методологічних основ медицини та деонтології. За умови дотримання зазначених вимог семінари:

- стимулюють інтернів до регулярного вивчення першоджерел;
- ініціюють пошук матеріалів на спеціалізованих інформаційних ресурсах;
- відпрацьовують уміння викладати матеріали та доводити до свідомості слухачів;
- дисциплінують інтерна; допомагають закріпити отримані знання, підкріплюючи їх практикою спілкування;
- дозволяють відпрацювати професійну лексику і логіку усного викладання навчально-практичних матеріалів;
- закріплюють правила шанобливого ставлення до колег;
- допомагають вільно і точно оперувати біоетичними та медичними категоріями, правилами і нормами; дозволяють контролювати успішність інтернів.

Семинарське заняття – групове заняття, що проводиться під керівництвом викладача, який організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих інтерни готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семинар може проходити у формах:

- фронтального семинарського заняття, що передбачає роботу всіх його учасників над темою та питаннями;

- семинарського заняття з підготовленими доповідями, що передбачає проведення роботи навколо декількох доповідей: коли один-два інтерни готують доповіді, а решта – вивчають основні джерела за обраною проблемою;

- комбінованого заняття – частина питань розробляється всіма учасниками, решта – підготовка доповідей та повідомлень.

Семинар має наступну структуру.

Вступне слово викладача (визначається основна мета семинарського заняття; актуальність теми, що вивчається; методичні рекомендації щодо виступів інтернів).

Слідом обговорюються вимоги до знань та вмінь інтернів за вказаною тематикою.

Далі інтернам пропонуються тестові завдання та задачі для визначення початкового рівня знань. Для контролю знань інтернів використовуються тестові завдання та задачі. За складністю вони поділяються на три рівня [1]:

Перший рівень $\alpha=I$ фактичний (учнівський, базовий) – від інтерна потребується впізнання основних одиниць знання: об'єктів, явищ, фактів, за допомогою підказки, тобто запропонованих варіантів відповідей.

Другий рівень $\alpha=II$ алгоритмічний (операціональний, відтворення) – потребує від інтерна самостійного відтворення інформації (додати відсутні слова до ствердження), відновлення порядку дій, використання відомого алгоритму для вирішення типового завдання.

Третій рівень $\alpha=III$ евристичний (аналітичний, часткового пошуку) – потребує від інтерна здатності аналізувати ситуацію, самостійно переносити відомий алгоритм дій в конкретні умови нетипової задачі, змінювати відомий алгоритм стосовно конкретної ситуації, отримувати суб'єктивно нову інформацію

Наступною є основна частина заняття, під час якої відбувається безпосереднє обговорювання питань семинару. Інтерни, які під час семинару виступають з рефератами, повинні викласти зміст усно за 10-15 хв. Слухачі та викладач ставлять запитання, а доповідачі на них відповідають. Після цього можуть виступити рецензенти від слухачів, котрі попередньо ознайомились із текстами рефератів. Обов'язково повинні виступити всі слухачі із особистою думкою про доповідь та тему в цілому. Зрозуміло, що для такого виступу інтерни повинні ретельно готуватися під час самопідготовки напередодні. Після виступу можна ставити запитання.

Основна частина семинару може проходити не лише з використанням реферативних доповідей. Цікавими та корисними є семинари у вигляді набуття і відпрацювання практичних навичок та вмінь шляхом ігрових (ділова гра, рольові ігри, ігрове проектування) або неігрових (аналіз конкретних клінічних випадків, індивідуальний тренінг, робота із муляжами) методик.

Визначення заключного рівня знань та вмінь відбувається у формі тестування із використанням задач рівня $\alpha=II$ та $\alpha=III$.

Наприкінці заняття керівник виступає із заключним словом у якому підводить підсумки, дає оцінку виступів та настанови щодо підготовки до наступних занять.

Наступний вид аудиторної роботи із лікарями-інтернами – клінічний розбір хворих. В ньому приймають участь лікарі-ординатори відділення, інтерни та їх безпосередній керівник. Клінічний розбір проводиться у палаті або в окремому кабінеті. Лікар-інтерн, який надає інформацію про стан здоров'я свого пацієнта, повинен ретельно підготуватися до розбору: знати визначення патологічного процесу, етіологічні та патогенетичні аспекти його розвитку, особливості анамнезу свого хворого; вільно орієнтуватися в медичних термінах та класифікаціях для коректного формування діагнозу, вміти скласти та обгрунтувати план обстеження та лікування пацієнта. Також, інтерн-доповідач повинен знати останні сучасні публікації в медичній пресі з теми, яку доповідає, та вміти використовувати ці знання під час обговорення хворого. Керівник повинен формулювати запитання по доповіді таким чином, щоб стимулювати у інтерна клінічне мислення. Важливо, щоб в обговоренні приймали участь інші інтерни, що зробить заняття більш результативним. В історії хвороби інтерн повинен зробити докладний запис про клінічний розбір із висновками та рекомендаціями. Також, основні положення розбору слід занести до спеціального «Журналу реєстрації клінічних розборів хворих з інтернами», який знаходиться у керівника інтернів і є формою звітної документації.

Клінічний обход хворих – це ще один вид аудиторної роботи базового керівника з лікарями-інтернами. Під час обходу лікарі стисло доповідають про перебіг захворювання у своїх пацієнтів. Колективно обговорюється відповідність діагнозу до суб'єктивних та об'єктивних симптомів захворювання, даних лабораторних й інструментальних досліджень, подальша тактика обстеження та лікування. Під час обговорення хворих керівник інтернів може з'ясувати рівень знань інтерна з того чи іншого питання педіатрії, призначити додаткові завдання для самостійної роботи інтерна. Особливу увагу слід приділити вмінню інтерна спілкуватися не тільки із хворою дитиною, але і з її рідними.

Висновки. Таким чином, у підготовці молодого лікаря-інтерна аудиторна робота має велике значення. Базовий керівник повинен вміти виконувати її якісно та професійно, що сприятиме надбанню інтернами високого рівня професійної підготовки.

Література

1. Бурега В. В. Методичні рекомендації щодо підготовки та використання тестових завдань в процесі поточного та підсумкового контролю знань студентів в ДонДУУ / В. В. Бурега, Є. О. Шаміна, А. В. Шибанов [та ін.]. – Донецьк : ДонДУУ, 2011. – 49 с.
2. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі / Нагаєв В. М. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
3. Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації (Наказ МОЗ України № 291 від 19. 09. 96 р.)
4. Типовий навчальний план і програма спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних закладів освіти ПІ-IV рівнів акредитації зі спеціальності «Педіатрія» (Київ, 2011).

УДК 378. 046-021. 68:616-053:614. 21

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ІНТЕРНАТУРІ З ПЕДІАТРІЇ НА БАЗАХ СТАЖУВАННЯ

Подліанова О. І.

Резюме. У статті розглядаються питання навчання у заочній частині інтернатури лікарів-інтернів педіатрів. Проаналізовано методичну літературу з питань організації аудиторної роботи у вищій школі. Обговорені ті її форми, які адаптовані для занять із лікарями-інтернами і використовуються викладачами кафедри дитячих хвороб ФПО ЗДМУ та базовими керівниками інтернатури.

Ключові слова: аудиторна робота, базові керівники інтернатури, лікарі-інтерни педіатри.

УДК 378. 046-021. 68:616-053:614. 21

ОРГАНИЗАЦИЯ АУДИТОРНОЙ РАБОТЫ С ИНТЕРНАМИ ПЕДИАТРАМИ В ЗАОЧНОЙ ИНТЕРНАТУРЕ

Подлианова Е. И.

Резюме. В статье рассматриваются вопросы обучения в заочной части интернатуры врачей-интернов педиатров. Проанализирована методическая литература, касающаяся вопросов организации аудиторной работы в высшей школе. Обговорены те ее формы, которые адаптированы для занятий с врачами-интернами и используются преподавателями кафедры детских болезней ФПО ЗГМУ и базовыми руководителями интернатуры в Запорожской области.

Ключевые слова: аудиторная работа, базовые руководители интернатуры, врачи-интерны педиатры.

UDC 378. 046-021. 68:616-053:614. 21

Organization of Classroom Work with Interns Pediatricians in Absentee Internship

Podlianova E. I.

Abstract. Introduction. The main task of the internship is to enhance the level of training of graduates in high medical educational institutions with III-IV accreditation levels and medical faculties of universities. Conducting training in the form of extramural studies imposes the responsibility for the preparation of a high-quality professional not only on teachers of high medical educational institution, but also on the supervisors of interns in the basic institutions of the health system.

The aim of research. To discuss the issues of classroom work of supervisors with doctors-interns.

Materials and methods. We analyzed the methodological literature on the issues of organization of classroom work in high school. We discussed those of its forms, which are adapted for practicing doctors-interns and are used by teachers of Childhood Illness FPO ZSMU and supervisors of internship.

Results. According to the main documents that regulate the training in intership on the bases of internships the work with interns can be conducted in classroom and extracurricular forms. Classroom work exists in the form of seminars and clinical rounds and parsings. For the duration of the training on the bases of internships Supervisors of interns must hold 11 seminars (1 per month) and 11 practical lessons in the form of parsings of clinical patients, analyzing of medical records, etcetera.

Seminar is one of the most difficult forms of innovative training and education in high school. Seminars are group lessons, conducted under the guidance of a teacher who organizes the discussion around certain themes on which interns prepare theses based on individual assignments (presentations). Seminar has a specific structure. The first are the opening remarks of the teacher, which contains the main purpose of training; relevance of the topic, guidelines on interns speeches. After that the requirements for knowledge and skills of interns in the given subject are discussed. Then interns are offered tests and tasks to determine their initial level of knowledge. To control the knowledge of interns tests and tasks, which are divided into three difficulty levels [4] are used. Next is the main part of the lesson, during which there is a direct discussion on the seminar questions with the use of students' presentations. The most useful are the seminars where students acquire and practice skills and abilities by playing (business game, role play) or real cases analysing (clinical analysis of particular cases, individual training, working with dummies). The determination of the final level of knowledge and skills is conducted in the form of testing using

the tasks of 2nd and 3rd difficulty levels. At the end of the lesson the teacher says the concluding remarks which summarize the results of the lesson and evaluates presentations and gives the guidelines for the preparation for the next lessons.

Another type of classroom work with doctors- interns is a clinical analysis of patients. The intern who provides the information about the health of his patient must carefully prepare for parsing, know the latest contemporary publications on the topic, which is reporting, and be able to use that knowledge when discussing the patient.

The teacher should formulate questions on the report so as to encourage interns in clinical thinking. The main provisions of parsing should be put down into the history of the disease and the «Registration journal of parsings of patients cases with interns,» which is stored by the teacher of interns and is a form of reporting documentation. Clinical round of patients – is another type of classroom work of supervisor of doctors-interns. During the round doctors briefly report on the progress of the disease of their patients. Then they discuss matching of the diagnosis to the symptoms of the disease, laboratory and instrumental researches data, further medical examination and treatment tactics. While the round the supervisor can evaluate the level of knowledge of the intern on a particular issue of Pediatrics, assign additional tasks for individual work . Particular attention should be paid to intern's ability to communicate not only with the sick child, but also with his/her family.

Conclusion. Thus, in preparing a young doctor-intern classroom work is important. Supervisor should be able to perform it efficiently and professionally so that it will be conducive to the interns to obtain high-level training.

Key words: classroom work, internship supervisors, doctors interns pediatricians.

Стаття надійшла 26. 05. 2014 р.